

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy íven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: **Vezércikk:** Erőszakolt galvanisatio. *G. H.* — Az adóalapi segélyosztás. *Lombos Alfréd.* — Válaszül egy theol. tanárvizsg. szakdolgozat bírálatának kritikájára. *Szepesi.* — **Tárca.** A gyülekezet és a theologia. *Dr. Ammundsen Valdemar.* — **Gyászrovat.** — **Belélet** — **Irodalom.** — **Pályázatok.** — **Hirdetések.**

Erőszakolt galvanisatio.

Egyik napilapunk, amely a protestáns érdekeknek lelkes szószólója, a napokban szemlét tartva a klerikalizmus mai állapota felett, — azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy e sötét hatalom a gyarapodás útján van, hogy a római pápai szék hatalmának, befolyásának köre emelkedőben van. Nem ismeretlenek e hangok. Mi is elégszer találkozunk velők. Valahány rk. népszövetségi ülés, kongresszus, kongregatio, meg a jó Isten a megmondhatója, miféle válogatott címeken tartanak összejövetelet, valahány visszaélés zajlott le a jobblétre szenderült politikai alakulat idején a kultuszminiszterium bureaujában, valahány gonosz indulatú támadást intézett ellenünk a pápista sajtó: mindig feljajdultunk, mindig keseredett szívvel kiáltottuk az evangélium egyházának tagjai felé: ime, a klerikalizmus hatalma, ime a romanizmus renaissance-a, ime a sötét erő fojtogató csápjai, amikkel fenyeget minden egészséges szellemi áramlatot szerte a világon.

Tehát nekünk sincs eszünkben lekicsinyelni ellenfelünk hatalmát. Sőt a napról-napra megújuló tapasztalatok alapján mi is azt mondjuk, hogy számos tünet bizonyít amellet, hogy a klerikalizmus *külső* (de ezt a szót a helyes distinkció kedvéért kétszer is aláhúzzuk) hatalmának csilaga világszerte tényleg emelkedőben van, — habár ezzel távolról sem állíthatjuk azzal a napilappal (l. „Magyar Lap“ f. hó 6-iki számát), mintha oly konstellációktól, olyanféle konjunkturáktól is lehetne tartani, amelyek következtében az „egyházi állam“, az összes klerikális törekvések eme végcélja, restaurálható lenne.

Mi igenis, a klerikalizmus *külső* uralmának újabb időben hazánkban is észlelhető

emelkedését kettős okra vezetjük vissza. Az egyik érinti a politika zűrzavaros világát s így azzal e helyütt csak az érintkezési vonal kórlátai között foglalkozhatunk, — nevezetesen, hogy a kormányférfiak az évek hosszú során keresztül bűnös könnyelműséggel negligálták a protestantizmusban a minden alkotmányos állam fenntartására nézve rejlő természetes segítő erőt, holott meg vagyunk győződve róla, hogy annak okos felhasználásával, a protestantizmus szabad eszmei irányzatának megfelelő céltudatos kiaknázásával, a protestáns egyházak jogos szellemi és anyagi igényeinek kielégítésével politikai tekintetben is sokkal előbbre volnánk, mint tényleg vagyunk.

A másik ok — a klerikalizmus életküzdemeinek sajtószerszerűségében keresendő. Hát vegyük csak sorra az ő küzdelmük eszközeit, vizsgálódjunk magán a tényleges harcmezőn. Mit tapasztalunk? Minden küzdelmük magán viseli a mesterkélt, sőt tovább megyünk, az *erőszakolt galvanizálás* jellegét. Nem a lélek természetes társulási vágyaiból keletkeznek ott az egyesületi alakulások, — nem a vallásos szív természetes vágyainak kielégítését szolgálják a népszövetséggel, a kongregációkkal, néppárttal, a keresztyén socializmussal, a körmenetekkel, a gyűlésekkel, búcsújárásokkal, mistikus sajtóközleményekkel, igazságtalan támadásaikkal, — hanem mindez nem egyéb, mint erőszakos rábeszélések, csábítások, vesztegetések, sőt fenyegetőzések nagyon is átlátszó, külső tünetések céljaira szolgáló eredménye. Tehát szó sincsen róla: — ideig-óráig tarthatja magát, sőt — mint most hazánkban tapasztalhatjuk — gyarapodhatik is az eféle hatalom. Árthat is, aminthogy valóban árt hazánkban is az egészségesebb, az emberi szellem

valóságos életszükségleteinek kielégítésére alkalmas eszmeáramlatoknak. De nem volna elég erős a hitünk a világkormányzó mennyei Atya bölcsességében, nem volna elég erős a meggyőződésünk az evangélium Krisztusi igazságainak minden szellemi áramlatok felett győzelemre hivatott ereje felől, nem volna elég bizalmunk az emberi nem egészséges életosztói felől: ha a klerikalizmus ez átlátszó, erőszakos öngalvanizálási kísérleteinek láttára a győzelem pálmáját kétségbeesett jajveszékelések között látnók számára biztosítva. Nem! Ez az erőlködés, mint újabb természetellenes küzdelem, minket, a tiszta evangélium bajnokait csak fokozott munkára, lelkesedésre intsen, de távolról se kétségbeesésre. Ime, csak egyetlenegy, a nagyészű *Prohászka*, mert közülük szabadabb hangot használni s máris kicsavarják szavainak igazságát a hermeneutika minden furfangjával — tehát *nem mernek* kaput nyitni önmaguk sorában a szabadabb szellemnek. És ime, *Ferrert*, a távol Spanyolország szabad szellemű reformátorát, a jezsuiták hamis vádjai alapján kivégezteti, most pedig, vértanui halála után, mégis az általa alapított iskoláknak nyilvánossági jogot engedélyez a spanyol király, — tehát akarva, nem akarva *kénytelenek* kaput nyitni önmaguk sorában is a szabadabb szellemnek. Ennyi önellenmondás mellett szellemi alapokra épített rendszer sokáig nem tarthatja magát fenn, — legfeljebb külső hatalmát emelheti ideig-óráig erőszakolt galvanizálással.

Mi bízunk az emberiség józan törekvéseinek diadalában, — bízunk tehát abban is, hogy a külső fény, külső hatalom, sőt külső kényszereszközök alkalmazásával ma még erőseknek látszó abroncsok idővel szétpattannak, mert egy mindennél hatalmasabb erő, Isten lelkének ereje az emberben, *szét fogja őket* pattantani.

G. H.

Az adóalapi segélyosztás.

Egy zombori hitbuzgó nőnek karácsonyi hangulatban megírt levele, mint kis hógörgeteg, megindította a lavinát. A missiók ügyével kapcsolatban immár az egyetemes adóalap szabályrendeletének hiányait látjuk meg. Szinte tartok már tőle, hogy a szerkesztő urat molesztálom, ha a megindult eszmecserében ismét felveszem . . . a tollat. Azonban megnyugtató azon hitem, hogy a szerkesztő úr örül leginkább annak, ha a lapja hasábjain megtárgyalt kérdések visszhangra telnek. (Ugy van. Szerk.)

De meg nem is kívánok terjengős lenni, csupán afelett érzett örömet kifejezni, hogy a helyes számitásáról előnyösen ismert nyugdíjintézeti ügyvivőnkkel, Gyürky Pál nagytiszteletű urral egy véleményen lehetek.

Igaz, Gyürky szerint téves felfogáson vagyok, mert mintegy az adóalap tulajdonosainak az egyházközsegeket és missiókat tartom, holott azok csak közvetítők, ellenben a tulajdonos élvezők az egyháztagok. De hát hiszen én is csak azért kérem a segélyt a missiók részére, hogy azok közvetítsék az egyháztagok javára. Evidens, hogy kisebb az egyháztagok terhe, ha nem csak ők járulnak a missiói háztartás szükségleteinek fedezésére, hanem az adóalap is s ezzel az egyháztagok az adóalapi segély közvetett élvezőivé lesznek. Így teszem Zombor adóalapi segély nélkül — hiánya fedezésére — 130 százalékos adót is tartozna kivetni (ha erre közgyűlést kapna), ami viszont a segély folyósítása esetén megfelelő százalékra szállván le, ugyancsak a hívek egyházi adójának csökkentését vonná maga után. Ezt tudván, kellett az egyetemes közgyűlés határozatát kifogásolnom, de meg kifogásoltam azt, hogy az ügyrend során amúgy is nehézkessé tett tárgyalásban azzal történt érvelés, hogy anyaegyházközség és missiói egyház között nincsen különbség. Már pedig most is leszegezem azon érvemet, hogy a missiói egyházak tagjai megfosztatván a papválasztás jogától, nem is kényszeríthetők az anyaegyházközsegekhez hasonló terhek viselésére és ez esetben nem lehet az adófelosztásnál rájuk is azt a mértéket használni, mint a papválasztás jogával felruházott egyházakra. S bár Gyürky az egyetemes gyűlés részéről egyenlő mérték alkalmazását tartja szükségesnek, mégis e tekintetben is egy véleményen tudom magam vele, mert lám az adóalapi jutalékból 15,000 koronát ő is szükségesnek tart rendkívüli missiói segélyek fedezeti forrásául az adóalapi tartalékba helyezni, ami a missióknak juttatván, közvetve ugyancsak könnyítené a missiókörü hívek terhét.

A Gyürky nagytiszteletű úr által ajánlott adókulcsot, dacára annak, hogy a személyi járandóságokra vonatkozó tarifa a jobb módúakat nem arányosan, hanem csak regresszive terheli, annál inkább is elfogadhatónak tartom, mert magam is már hangoztattam, hogy ebben a reformátusokat kövessük és mert a jelen állapotnál határozottan igazságosabb. — Azt, hogy a nagy állami adóval bírók nem is progresszive, de csak arányosan is viseljenek egyházi terhet, úgy sem merem reményleni. Sajnos, inkább felforgatják az egyházat. (Nálunk látom a példát. Azt mondják a jobban megterheltek, hogy Kossuth Ferenc sem fizet annyit.)

Az adóalapnak Gyürky nagytiszteletű úr által ajánlott felosztásának módját, a zsinati háztartási bizottság elé terjesztett javaslatát pedig, amint azt a közölt főbb vonásoktól magam előtt képelem, *határozottan zseniálisnak tartom és áthatva annak igazságérzetétől, magunkra vonatkoztatva megnyugodnánk annak elfogadásán*. Bizonyára mi is éreznénk akkor az adóalap áldását, holott ma, dacára annak, hogy tudomásommal más egyházak már kaptak adóalapi segélyt, mi még mindig csak *várunk*.

Zombor, 1910. február 2-án.

Lombos Alfréd.

Válaszúl egy theol. tanárvizsg. szakdolgozat bírálatának kritikájára.

Az „Ev. Órálló“ f. évi 5-ik számában „Dunántúli“ aláírással megjelent cikke a következőkben válaszolok:

Draskóczy Lajos gyakorlati theol. tanárvizsgálati szakdolgozatát a tudományos irodalmi színvonal emelése céljából e lapok hasábjain bírálat tárgyává tettem. Azt mondtam róla, hogy sem nem eredeti, sem nem önálló, hanem magyarul irt német munka, vagy legfeljebb nemzetközi munka mai napig is légmentesen elzárva a kritikától. Bírálatomra „Dunántúli“ védelmébe vette ezt a nyomtatott szakdolgozatot s nem „kritikám módjához“, hanem — úgy látszott — az ügy érdeméhez akart hozzászólni.

Második közleményében azonban már arra az álláspontra helyezkedik, hogy neki semmi más célja nem volt, mint „kritikám módja“ ellen felszólalni.

Miután két közleményének ezek szerint eltérő alaphangja kétségben hagy az iránt, mi hát „Dunántúli“ úrnak a szakdolgozatra vonatkozólag nyilvánított vádjaim érdemére nézve az álláspontja, ennél fogva annak kijelentésével, hogy bíráló módszerem méltatása egyfelől az ügy érdemére nem tartozik, másfelől elsősorban az „Órálló“ érdemes szerkesztőjének feladata: tisztelettel felkérem a „Dunántúli“ név alatt kritikai módszeremet és izlésemet bíráló szerzőt arra, legyen szíves a fölmerült ügy érdemére nézve nyilatkozni, hogy

1. tagadja-e azon eddig még inkább általánosságban, részleges bizonyító adatok feltüntetése nélkül emelt vádat, miszerint *Draskóczy Lajos tanárvizsg. szakdolgozatának kitűzött címét önkényesen megváltoztatta*, vagyis hogy más anyagot felőlelő címet adott művének, mint amilyen anyagot a kitűzött tétel figyelembevételével feldolgoznia kellett volna?

2. tagadja-e „Dunántúli“ azt a vádat, hogy *Draskóczy Lajos tanárvizsgálati szakdolgozata az eredetiség és önállóság teljes híján van* és hogy névszerint *Nebe* és *Rothe* német írók rokon tárgyú műveiből van túlnyomó részében egybeállítva?

Mihelyt „Dunántúli“ erre a — hiszem eléggé világosan és határozottan föltett — kérdéseimre válaszol, fokozott mértékben kötelességemnek fogom tartani, hogy a nyert válaszhoz képest olvasó közönségünket vádam alaposágáról részletes bizonyítékokkal, sőt párhuzamos szemelvényekkel meggyőzzem.

Most már nemcsak a theol. tanárképzés és egyházi irodalmunk ügye iránti szeretetem, hanem a „Dunántúli“ részéről írói reputációm ellen intézett új támadás, nemkülönben az a szempont is indít erre, hogy kritikám módjának megtámadása a közfigyelmet a *főkérdésről*, nevezetesen Draskóczy Lajos tanárvizsg. szakdolgozatának *tárgyilagos bírálatától* valahogy el ne terelje.

Szepesi.*)

*) A pro et contra kritikák urak úgy hisszük — nem kifogásolhatják a szerkesztőségnek eleddig mindkettőjünkkel szemben egyforma mértékben tanúsított türelmét, meg fogják tehát bocsátani, ha azt az alázatos kérést intézzük hozzájuk, hogy — amennyiben továbbra is vitatni kívánják e szorosán vett theologiai tudományos kérdést, amire nézve mi, nem lévén sürűbb

időközben megjelenő theologiai szakfolyóiratunk, készségesen engedjük át továbbra is lapunk hasábjait: méltóztassanak minden személyi vonatkozástól és kölcsönös érzékenykedéstől, főleg pedig a rabies theologicitól menten szorososan a kitűzött tárgy tudományos fejtegetésénél megállapodni. Előre is kijelentjük, hogy a vitában egyszer „Dunántúli“ s azután — utóljára — „Szepesi“ urat fogja illetni a szó. Akkor azután a magunk részéről befejezzük a polemiát, mert sem a vita elmérgesedését, sem azt nem engedhetjük meg, hogy egy közismert név hordozója oly vita gyújtóponyjába állíttassék, amely akár az ő kétségtelenül meglevő értékének túlzott lekicsinylésére, akár — szorososan a felvetett kérdéssel összefüggőleg — túlzott felmagasztalására volna alkalmas.

Az „Evang. Órálló“ szerkesztősége.

T Á R C A.

A gyülekezet és a theologia.

Írta:

Dr. AMMUNDSEN VALDEMAR,
kopenhágai theologiai tanár.

Engedélyezett fordítás.

Jelenleg a theológiának nincs valami irigylésre méltó helyzete. Szélesebb körben a tulajdonképeni theologiai érdeklődés nagyon csekély. Az a közönség, amelynek meg van az előfeltétel arra nézve, hogy a népszerű theológiából merithessen, inkább csak az épületes irodalom iránt érdeklődik, nagyrészt meg az egyházi polemiákat olvassa, melyek pedig épen a theologia legsötétebb részeit mutatják a közönségnek. Vannak lelkészek is, kik nem igen mennek tovább. És ez utóbbi körülménynek az az oka, hogy a jelenkori dán lelkészeknek sokkal több a hivatalos teendőjük, mint a régieknek. Reájuk nézve a theológiával való foglalkozás nem szükségérzet, hanem inkább luxus, vagy fölös jócselekedet. Ha a theologiai tanulmány szükséges lenne egyéniségük fejlesztésére, igehirdetésük mélyítésére és a lelkipásztorkodásra — úgy bizonyára tudnának maguknak időt szakítani az olvasásra.

De a különféle egyházi körök a theológiát illetőleg nem maradnak pusztán a közönytől. Szinte divattá lett rugdosni a theológiát, olyan sport az, melyhez nem nagy bátorság kell, nem is nagy férfiaság. Egyuttal azt halljuk, hogy a theologia száraz, nagyzó, uralkodni vágyó, német szobatudomány, a valóságos életet a népben, az egyházban nem ismeri és teljesen terméketlen is. Minden életet megfojt azáltal, hogy azt paragrafusokba szoritja. A bibliát apró darabokra vagdossa, az emberben fejkölti a kételyt és megtölti elménket kritikával s nem szól arról, amit a dán keresztényeknek szívéükön kell viselniök.

Megfordítva meg sok theologus irtózik a közönségtől és azoktól a papoktól, kik theologiai tekintetben olyanok, mint a laikusok. De azért hazánkban csak nagyon csekély részben található fel az a hangulat, mely a német liberális körökben általános, kik sokszor az egyházat ellenséges hatalomnak tekintik.

Vannak bizonyára sokan egyházunkban, kik személységükben egyesítik a theológiát és a gyülekezeti

életet. De azért egészben véve meg van bizaalmatlanság, mely mindkét félre nézve hátrányos.

A meg hasonlítás e tekintetben hátrányos a gyülekezeti életre nézve. Mert ez utóbbi nem nélkülözheti a teológiát. Be lett bizonyítva, hogy azok a keresztyének, akik elvetnek minden teológiát, öncsalódságban élnek. Például minden bibliaolvasó függ a teológiától. Maga az a bibliafordítás, melyet olvas, egy korábbi teológiai munka gyümölcse, mely megállapította a helyes szöveget és annak fordítását. Ha a bibliát épülésre is használjuk, legalább a történelmi ismeretek minimumával rendelkezünk kell. Bizonyos véleményt kell alkotnunk a keresztyén főfogalmakról, aminők a bűn, a megtérés, az újjászületés — még nem is szólunk a speciálisan teológiai kifejezésekről, aminők a szentírásban: a „megigazulás“, az „ige“, Jan. 1.1. És ahol normális az élet, e téren gondolatunkat összefüggésbe hozzuk. A normális öntudatos élet épen az összefüggésben nyilvánul. Mihelyt a keresztyén gondolkodás munkáját következetesen visszük keresztyén teológiát nyertünk. Sokan vannak, kiknek nincs szükségük arra, hogy bizonyos pontokon túl gondolkozzanak. És ezt egyeseknél respektálni kell. De egészben véve mégsem lehet az ideálunk, hogy a gondolatnak önkényes határt szabjunk — olyan határokat, melyek magában a gondolatban. vagy a képességben nem lelik indokolásukat. A nem kész, a következetben nem bir jogosultsággal arra nézve, hogy mi azt a legmagasabbnak nevezzük. Tényleg azok, kik minden teologia ellen küzdenek, rendesen magok is birnak teológiával és pedig átöröklöttel. erőssel. A vizsály tehát nem a teologia és nem teologia között van, hanem a teologia két formája között. Mikor tehát egy új teológiai mozgalom lassan, lépésről lépésre átalakítólag hatott a gyülekezeti gondolkodás módjára, nem lehet a gyülekezetre nézve közönyös, hogy miként állnak a dolgok a teologia terén. Ha a létező teologia nem elégít ki bennünket, azon kell lennünk, hogy jobbat teremtsünk. Ha csak passive, védelmi állásba helyezük magunkat, úgy az nagyon gyenge álláspont.*)

A vizsály nagyon hátrányos a teológiára nézve. A teológiára nézve nem közönyös az, hogy miként mennek a dolgok a gyülekezeten. Minden esetre, ha úgy használjuk e kifejezést teologia, amint én azt a következőkben kifejtem, bizonyos tekintetben minden vallástudományra nézve, azt hiszem, érdeklő bir az, hogy a vallásos életet teljesen és erősen éljük át.

*) E tekintetben figyelembe vehetjük egy angol theológus következő szavait: Ha van valami, a mire tapasztalatom tanított, úgy az az hogy a teologia művelődés a legnagyobb fontossággal bir az egyházra nézve. Egy egyház sem kerülheti el azt, hogy elne ösmerje szükségét annak, miszerint legjobb embereit kell megválasztania a stadiumra és tünítésre és azoknak fenkölt lelkűeknek kell lenniök, hogy bizhasson bennük és támogathassa őket. A jövőben egyre több kérdés tolu elő s azokra csak tanult emberek felelhetnek. „W Robertson Nicill a“ The. Expositörba. 1906. Jan.

(Folyt. köv.)

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Az érdemes közegeházi vezérferfiú, Skita Mihály brassói másodfelügyelő haláláról vettük még a következő sorokat:

A brassómegeyi ág. hitv. ev. esperességet rend-

kívül súlyos csapás érte. Másodfelügyelője, Skita Mihály kir. táblai bíró rövid szenvedés után Budapesten, ahova operáltatása végett szállították — meghalt s vele a brassómegeyi esperesség valóban elvesztette az ő fejének koronáját. Hogy ki volt Skita Mihály a brassómegeyi esperességben s milyen pótolhatatlan vesztés érte ezáltal ez elárvult egyházmegyét, csak azok érzik, azok tudják azt kellőképen mérlegelni, akik tanui voltak az ő évek, sőt évtizedekre szóló lankadatlan, fáradságot nem ismerő, bátor, igazságszerető, egyházmegyéjéért lángoló, semmi küzdelem-től vissza nem rettenő egyházboldogító munkásságának. A gondviselés őt, a másodfelügyelőt helyezte a legelső sorban, a legelső vezető helyre a legelső vezérré, mert az esperesség első felügyelője Molnár Viktor államtitkár, az állami ügyek intézésének szék-helyéről, Budapestről, nagy elfoglaltságára való tekintetből nagyon ritkán tölthette be az esperességi életben neki szánt kormányzói, felügyelői teendőit, melyeket Skita Mihály, mint brassói bíró, mint m. felügyelő teljesített oly kifogástalan ügyszeretettel, mihez hasonlót körünkben többé nem fogunk találni soha.

A brassómegeyi esperesség a legutóbbi 10 esztendő alatt óriási beharcoknak volt a színtere. Leelőbb az esperességi elnökség között, majd az elnökség és a lelkészi kar között keletkezett összeütközés, majd a legutóbb megtartott esperesválasztásból kifolyólag a lelkészek között felmerült controvertziák avaták az esperességi közgyűléseket egy-egy lángban álló szigettengeré. És ezekben a lángokban, ezekben az óriási küzdelmekben mindig és mindig csak Skita Mihály m. felügyelő volt az, aki szigoru bírói pártatlanságával, óriási energiájával, mindenféle szétcsapkodó igazságszeretetével, lelkének, szívének teljes odaadásával ott állt, mint vezér rendületlenül, vezette az izzó gyűléseket s ha ma azt állítjuk, hogy esperességünk részben neki köszönheti mindezideig való fennmaradását — cseppet sem nagyítunk, sőt megörökítve találjuk ebben az ő hervadhatatlan érdemét is, melyet bizonyára sohasem fogunk elfelejteni sem mi lelkészek, sem azok, akik az egyházmegye életének sorát szívükön viselik. Utóbbi időben az esperesválasztásból kifolyólag meg nem érdemelt keserűséget kellett szenvednie. — Ő azonban ezek dacára sem csüggedett. S bizonyára tovább viszi vala a felemelt zászlót, ha a halál ki nem csavarta volna azt kezéből. Nyugodjék csendesen! Emléke legyen olyan áldott, mint aminő dicső volt élete és egyházszerető munkálkodása.

K. B.

A köztisztletben álló Hornyánszky-családot (amelynek sajtóján több éven át a mi lapunkat is nyomták) a mult héten megrendítő csapás érte. Dr. Hornyánszky Gyula egyetemi magántanárnak 13 éves László fia véletlen baleset áldozata lett egy végzetes szánkázás alkalmával. A nagyreményű kedves fiút, aki oly nagy családot döntött méltó gyászba, január 26-án temették a Lógody-utcai gyászházból. A lesújtott szülők s az egész család fogadják a mi őszinte részvétünket is.

BELÉLET.

Antal Gábor püspök a gyermekvédelemért. Antal Gábor dr. dunántuli református püspök a gyermekvédelemről is szóló 1908. évi büntető novella idej életbeléptetésével kapcsolatban lelkes felhívást intézett

egyházkerületének lelkészeihez és tanítóihoz. A felhívásban rámutat a főpásztor a gyermekvédelemnek kiválóan nemzeti érdekű fontosságára. Figyelmeztet a törvénynek arra a törekvésére, hogy úgy az emberi társadalom, mint a fiatalok bűnösök érdekében tegyen minden lehetőt a fiatalok bűnösök megjavítására, hogy így okszerű nevelés és kellő felügyelet mellett azok az emberiség hasznos tagjaivá, az államnak közhasznú polgáraivá váljanak. Hivatkozván az igazságügyi és a vallás és közoktatásügyi miniszterek minden szükséges utbaigazítást kimerítő rendeleteire, a lelkészeket és tanítókat ezuttal négy olyan teendő jóakarató teljesítésére hívja fel, amelyek elvégzésére a bíróság talán már a közel jövőben, de később mindenesetre gyakrabban felkeresi őket. Így felkéri a püspök a lelkészeket és tanítókat, hogy amennyiben a bíróság, vagy bármely hatóság tőlük környezefatalmányt fog kérni, valamelyik gyülekezetükbe tartozó fiatalok bűnöséről, akkor azt a megkereső hatóságnak szívesen, lelkiismeretesen és gyorsan beszolgáltatásák. Ha valamelyik ilyen fiatalok, gyülekezetük kötelékébe tartozó bűnös pártfogójául kéretnek fel, legyenek szívesek azt elfogadni, vagy ha azt maguk nem tehetnék, hivatkozva erre alkalmas egyént ajánlani. Ha próbára bocsátott fiatalok bűnös felügyeletére kéretnek fel, a megbízást vállalják el és az illető magaviseletéről szóló jelentést a kívánt határidőkben lelkiismeretesen és pontosan beszolgáltatásák. Ha valamelyik, gyülekezetükhöz tartozó ilyen fiatal bűnös nevelés céljából intézetbe kell elhelyezni, hogy az elzülles veszélyétől megóvassék és erre nézve véleményért megkérdezik őket, akkor hozzák javaslatba a dunaalmási szeretetházba való elhelyezést, ahol a gyermeknek a református egyház szellemében való neveltetése biztosítva lesz s így az nemcsak a társadalomnak, hanem az egyháznak is hasznos tagjává lesz nevelhető. Azt hisszük a nagyfontosságú miniszteri leiratot a mi főpásztoraink is hasonló komitívával bocsátják a lelkészekhez.

Kérdés. Bár jártam Németországban, megfordultam Berlinben, annak híres Dómjában is, mégis tájékozatlanabb vagyok, semhogy egy állítással szemben pozitív bizonyító indokokat tudnék felhozni, azért fordulok kérdésemmel e téren azokhoz, akik a viszonyokat nálam jobban ismerik s a felvetett kérdésre kétségbevonhatlan határozottsággal tudnak felelni. — Ugyanis a „Protestáns Szemle” 1910. évi 1. füzetének 26. oldalán *Dr. Szabó Aladártól* szószerint olvasom a következőket: „Már az unio óta mindenféle beolvasztási kísérletnek voltak kitéve (t. i. a németországi reformátusok) és ezeknek sok helyen nem tudtak ellenállani: mégis mindhatalmasabb munkát fejtettek ki az újabb időben lapjaikkal s a Reformirter Bund gyűléseivel még hódítanak is. — *A mostani német császár is református házból való s hogy ő maga is annak valija magát, mutatja az az intézkedése, mellyel a berlini Dómba református lelképásztort is nevezett ki.* — Kérdésem tehát ezek alapján, melyre a felvilágosító feleletet hálás köszönettel veszem, vajjon a mostani német császár evangélikus-e vagy református, lutheránus-e vagy kálvinista? Ne ítéljen meg Nagytiszteletű Szerkesztő úr ezen naiv kérdésemen, tetszik tudni, bennünket kis embereket, kiket nem kötnek le az ország nagy politikai és egyházi kérdései, a nagyok előtt ily mellékes és kicsinyes kérdések is közelről érdekelnek. Társas összejövetelek alkalmával, pipaszó mellett a községházán, a nagy

vendéglőben, kaszinóinkban oly kérdések is napirendre kerülnek vegyes vallású kis községünkben és dicséretére legyen mondva, az összetartó s hitvallására büszke kálvinista atyafiainknak, kik azt tartják és vallják, hogy nemcsak a mostani német császár, az angol király India császára, az amerikai elnök református Kálvinista, hanem maga Péter apostol, sőt a mindenható Teremtő is az!

Maradtam hazafias üdvözlettel:

Tudnivágyó községi kisbíró.

A debreczeni Kálvin-émlék. A debreczeni Kálvin-émlék végrehajtó bizottsága tegnap tartott gyűlésén örömmel vette tudomásul, hogy eddig az émlékmű céljaira 7902 korona és 82 fillér gyűlt össze s az adományok még mindig érkeznek az ország minden részéből. A bizottság a szobormű természetével is foglalkozott s a döntésre hivatott nagybizottságnak ajánlani fogja, hogy a szobormű főalakja Kálvin János legyen, társalakjai pedig Meliusz Péter a magyar Kálvin és Bocskai István, a magyar protestáns vallásszabadság tipikus hőse.

Kérdő pontok. Gyurácz Ferenc püspök a dunant. ev. egyesület elnöke a kerületbeli lelkészgyűleteknek a következő kérdéseket ajánlja tárgyalásra: 1. Az emberiség tökéletesbülésre van hivatva. A történetnek ide vonatkozó tanubizonysága. Mily tényezők támogatják az embert a tökéletesbülés útján előbbre törekvésében. 2. Hogyan munkál közre az egyház a társadalom bajainak orvoslásánál hathatósan? 3. Mikor tölti be híven a lelkész a gondjaira bizott nyáj körében a „jó pásztor” tisztét? 4. A szorványokban élő hívek lelki gondozása. Mely intézkedéssel lehet bennük is az ev. vallásos érzületet ápolni, ragaszkodásukat az egyházhöz erősíteni? 5. Mi teszi óhajtatandóvá, haogy a theol. akadémiai hallgatók az egyházi énekekben is lehetőleg, alapos képzést nyerjenek? 6. Az egyházi adó csökkentésére szolgáló államsegély. Mily eljárás volna pontosan megállapítandó, ennek kiosztásánál? Mily feltételek lennének kitűzendők, amelyek mellett a gyülekezet e segélyért folyamodhatik! Melyek azon irányelvek, amelyeknek követeése lehetővé teszi, hogy az illető bizottság a gyülekezetek nagyon különböző adózási viszonyai mellett is világos meggyőződést nyerhessen az egyes egyháztagokra nehezülő adóteherről s közmegnyugtatóra végezhesse a segély kiosztás feladatát? 7. Helyeseltető-e azon még számos helyen uralkodó szokás, hogy az egyházközség a lelkésznek, tanítónak nem biztosít a hiványban meghatározott mennyiségű termény javadalmat, hanem csak azt jeleli meg, hogy mit, mennyit követelhet természetmennyben a lelkész s a tanító az egyes adózó hívektől ezek vagyoni helyzete szerint. Hogyan volna rendezendő az egyházi adózás ügye a legcélszerűbben?

Theol. tanárválasztás. Az egyetemes egyház theol. akadémiaján Pozsonyban ismét változás történt a tanári karban. Rátz Vilmos pozsonyi lelkészszé választott, Hörk József és Trsztyénszky Ferencz pedig hosszabb időre szabadságoltattak betegségük miatt. Az akad. nagybizottság jan. 14-én tartott ülésén Pozsonyban rendes tanáruul megválasztotta az újtestamentomi, exegetikai és systematikai tanszékre dr. Daxer György csabai vallástanárt, aki a mult őszzel kitüntetéssel tette le a theol. tanári vizsgálatot, magántanáruul pedig báró Podmaniczky Pált, a régi hú evang.

főuri család sarját, akinek páratlan szorgalma és buzgósága már eddig is sok jóakaró barátot szerzett. Dr. Daxer Györgyben, aki Pancsován született, a theológiát Pozsonyban, Lipcsében és Erlangenben végezte, elismert nevű tudós theologus kapott az akadémia. Külön fizetben megjelent theol. tanárvisgálati dolgozatainak ismertetését legközelebb tesszük. Az új tanárok februárban kezdik meg előadásukat. Isten áldás legyen működésükön!

Magyar istenítisztelet Wienben. Magyarhoni ev. egyházunkat régebb idő (1904) óta foglalkoztatja a külföldön élő magyar hitsorsosok lelki gondozásának terve, gondja. Legelőbb Wienben valósul meg egyházunknak e törekvése. A wieni ev. presbyterium már kinyilatkoztatta, hogy magyar isteni tisztelet céljára átenged egy imatermet. Magyar hitszónok is van. Ludik Manó volt magyarországi ev. lelkész, jelenleg wieni hitoktató vállalkozott a magyar isteni tiszteletek tartására. A magyar nyelvű isteni tiszteletekkel együtt rendezni fod a dunanineni kerület a Wienben lakó magyar tót evangélikusok részére külön tót istenítiszteleteket.

Vallásos estély. A nyíregyházi evang. templomegyesület f. hó 19-én rendezi III-ik vallásos estélyét, amelynek különös jelentőséget és díszet ad az, hogy ez alkalommal a felolvasó asztalnál az egyházi közélet illusztris vezére, Dr. Zsilinszky Mihály bányakerületi felügyelő fog ülni. Az estély lefolyásáról annak idején külön tudósítást hozunk.

Lelkésziktatás. A pozsonyi evang. egyház január 16-án iktatta be új lelkészét, Rätz Vilmost tisztebe hagyományos nagy ünnepélyességgel. A beiktatást a gyengélkedő Trsztyénszky Ferecz esperes helyett Schmidt Károly Jenő alesperes végezte magyar nyelven. Az új lelkész tartotta meg ezután németül beköszöntő beszédét. Istentisztelet után gyülekezeti közgyűlést tartottak, ahol Rätzot Schmidt alesperes az egyházmegye, dr. Dobrovits Mátyás felügyelő az egyházközség, dr. Masznyik Endre a theol. akadémia, Bäumer J. A. a hívek nevében üdvözölte. Az új lelkész az üdvözlőkre meghatva s általános tetszés közt felelt. Este közvacsorát tartottak tiszteletére, Reméljük hogy e szép nap emléke sokáig élni fog úgy a gyülekezet, mint az új lelkész szívében s éleszteni fogja az egyházépítő buzgóságot.

Szerkesztő változás. Kováts Sándor, pozsonyi theol. tanár, lapunk volt f. szerkesztője, betegségére és elfoglaltságára való hivatkozással az „Evang. Családi Lap szerkesztésétől is visszalépett. — Mint értesülünk az Evang. Család Lap szerkesztőjévé a Luther-Társaság végrehajtó bizottsága Kemény Lajos volt segédlelkészt, jelenleg megválasztott budapesti vallástanárt választotta meg. Az új szerkesztő Czékus püspök unokája. Munkájára Isten áldását kérjük.

Köszönet. Nagytiszteletű Veres József esperes úr 76 koronát adott át nekem a *lelkészfiak segélyző intézete számára*, amely összeg a kedvezményes vasuti jegyekért jött be. — Amidőn ezt nyilvánosan nyugtatom, egyszersmind köszönetet is mondok az adományozónak ismételtén is tapasztalt jóindulatáért.

Okályi Adolf,
intézeti ügyvivő.

Törvényszéki tárgyalás. A zalai ág. hitv. evang. egyházmegye törvényszéke a kövágóórsi lel-

készválasztás megfelebbezése ügyében 1910. január 31-én tartotta meg tárgyalását. Az egyházmegye törvényszéke szótöbbséggel hozott ítéletében Novák Eleknek kövágóórsi lelkésszé történt megválasztását *megeősítette*, és a *felebbezőket* az összes költségek megfizetésében *elmarasztalta*.

Szentantalfa, 1910. febr. 2.

Nagy Lajos,
egyh. jegyző.

Hymen. Kuntz Henrik verseczi lelkész eljegyezte Greszler Juliskát, özvegy Greszler Gyuláné leányát. Áldás kísérje frigyöket.

Meghívás. A pápai ev. gyülekezet legközelebb tartott egyházközségi közgyűlésén elhatározta, hogy az e. e. e. gyámintézetet és Luthertársaságot idei közgyűléseiknek Pápán megtartására meghívja. Erről mindkét intézmény elnökeit értesíti.

IRODALOM.

Evang. Egyháztörténelmi Emlékek cím alatt gazdag kötet került ki a sajtó alól Sopronban. Payr Sándor theol. tanár, e legmunkásabb egyháztörténetirónk szerkesztésében megjelent a dunántúli evang. egyházkerület történetének forrásgyűjteményéből az első kötet, amelyet nemsokára követ a második. A szakfolyóiratok tiszte e kötetet nagy jelentősége szerint méltatni, de nekünk is kötelességünk köszönetet mondani, úgy a kiadó kerületnek, mint a buzgó, fáradhatatlan szerkesztőnek e gazdag kincs közrebocsátásáért, a mi által meg van gátolva hazai egyházunk küzdelmes multjára vonatkozó sok értékes és érdekes adat elkallódása. A terjedelmes kötet ára Sopronban ren- delve 3 kor. 20 fill.

PÁLYÁZATOK.

Az üresedésben álló hodrusbányai papi állásra pályázatot hirdetek. A kellően felszerelt folyamodványok f. évi márczius 15-ig hivatalomhoz beküldendők. Az állás kongruás. Az állami fizetés kiegészítés 644 K, fuvar-kongrua 300 K, Az egyháztól készpénzben 570 K, 40 Km. kemény tűzifa, több kert és rét haszonélvezete, stóla és egyéb mellékjövödelem. A tótnyelvben való jártasság megkívántatik.

Selmezbánya, 1910 január 8.

Händel Vilmos
főesperes.

2-1

A *New-Brunswicki Magyar ág. hitv. ev. anya-szentegyház* a Passaic-i ev. hitközséggel társas viszonyban *lelkészi állásra* pályázatot hirdet.

Javadalmazás: 800 dollár (4000 korona) havi előleges részletekben és pedig New-Brunswicki hitközségtől 500 (2500) dollár. Passaic-i hitközségtől 300 (1500) dollár. Lakás és a szokott egyházi szolgálatok teljesítéseért a díjazás következőképen lett megállapítva. Esketés 5 dollár (25 kor.), temetés 5 dollár (25 kor.), kereszteselés 2 dollár (10 korona), avatás 1 dollár (5 korona.)

A pályázat iránt érdeklők, vagy azt elfogadók levéllel keressék fel az egyház elöljáróságát.

Az elfogadó lelkész Úrnak (ki fiatal s nőtlen.

ember legyen) állását a legrövidebb idő alatt el kell foglalni.

Kelt New-Brunswick, 1910. január 14.

A hitközség határozatából és meglblzásából.

Az egyház gondnokának czime hová a levelek czimzendők.

Wági Pál,
New-Brunswick. N. J.
96. French. Str.
Nord. Amerika.

Rácz Imre,
Csete Gergely,

3-1

A sárosi ág. hitv. ev. egyházmegyéhez tartozó és lemondás folytán megüresedett kapinémethalvi egyházközség rendes lelkészi állására kiirt pályázat megújítottik.

Ezen lelkészi állás javadalma :

1. Lakás, melléképületekkel és kerttel.	
2. Radvánszky alaphól kamat	25·20
3. Iskolai beltelek utáni bérlet	6·—
4. Kézpénz a telkek után á (2 kor.)	60·—
5. 36 hl. rozs á (8 kor.)	288·—
6. Offertóriumokból	24·—
7. Stólából	100·—
8. Szolgálmányok értéke	144·—
9. Trágya kihordás értéke	20·—
10. 30 fuvarfa á 2 kor. 20 fill.	66·—
11. Lelkészi földek jövedelme	300·—
12. Congrua	920·27

Összesen : 1953·47

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében kellően felszerelt jelentkezések alólírott espereshez évi márczius 20-ig bezárólag nyujtandók be.

Zsegye (Sáros m.) 1910. február 8.

2-1

Hajdu János.
esperes.

A somogydöröcskei ev. egyház II. tanítói állására a kántori teendőkbén és a német nyelvben is jobban jártas okleveles tanítót keres. Javadalom 1000 kor. és 200 kor. lakbér, melyért helyben egy olyan teljes családi lakás, fél kert illetmény bekerített konyhakerttel és gyümölcsössel áll rendelkezésére, a melyet más kisebb községekben nem találhat.

Az alsó osztály vezetése, a kántoriakban segédkezés — helyettesítés.

Bővebb felvilágosítás a lelkészi hivatalnál, a hova a felszerelt kérvények küldendők. 3-2

A sárosi ág. hitv. ev. egyházmegyéhez tartozó és lemondás folytán megüresedett palonczai egyházközség rendes lelkészi állására kiirt pályázat megújítottik.

Ezen lelkészi állás javadalma :

1. A lelkeszlakban lévő lakás a hozzátartozó melléképületek és kert használata.	
2. Az egyház pénztárából évi	460·—
3. Az egyes hívektől	36·—
4. Az államsegély révén évi	1021·69
5. consipatióból 10 véka árpa.	
6. Igavonó marhával bíró gazdától egy igás nap-szám, a többtől 2 napos gyalognapszám.	
7. Tizenkét öl tűzifa a földes úrtól, mely minden-	

évben mefolyamodandó, a hívek által levágva és befuvarozva.

9. 25 hold szántóföld (évi bérlet 406 kor.)

10. Ezenkívül a következő stóla: keresztelés és avatás 2 kor., esketés és avatás 8 kor., temetés predicatióval 6. predicatio nélkül 2 kor.

11. Vallástanítási díj a helybeli állam iskolában 60 kor.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében kellően felszerelt jelentkezések alólírott espereshez f. márczius hó 20-ig nyujdandók be.

Zsegye (Sáros m.) 1910. február hó 8.

2-1

Hajdu János.
esperes.

Udvarházi (Nógrád m.) ág. h. ev. kántortanítói állásra pályázat nyjttatik. Istenitisztelel nyelve: tót. — Javadalom: két szobás lakáson, konyhán, kamarán, melléképületeken s kerten kívül, 1000 korona.

Szabályszerüen felszerelt kérvények február hó 16-ig az alólírott lelkészi hivatalhoz küldendők be.

Lónyabánya, 1910. január hó 24.

3-2

Svehla Géza,
ev. lelkész.

A tótkomlósi ág. hitv. ev. egyház (Békésmegye,) elhalálozás által megüresedett egyik népiskolájába, a III. és IV. vegyes osztály vezetésére okleveles helyettes tanítót keres. Az állás azonnal elfoglalandó. A tót nyelv birása szükséges. Jelentkezések az egyház igazgató-lelkészi hivatalához intézendők.

Káplánt keresek. Fizetése havi részletekben évi 1400 korona és vallásoktatásért 200 korona félévi részletekben.

Az állomás azonnal elfoglalható

Debreczen 1910. febr. 6

2-1

Materny Lajos.
lelkész.

A Luthertársaság könyvkereskedése Budapest, VIII. Szentkirályi utca 51/a (üzletvezetők SCHOLTZ TESTVÉREK) tisztelettel ajánlja a küszöbön levő **konfirmációi oktatáshoz** a következő kézikönyvecskéket :

Belohorszky Gábor. Evangelikus konfirmandusok könyvecskéje 2. kiadás. Ára 40 fillér.

— — Evangelisch-christliches Confirmandenbüchlen. Approbiert durch den General-Convent im J. 1904. Zehnte, verb. Auflage. Ára 40 fillér.

— — Wyucováni evangelickijch podle Augs. vyzn. Konfirmandu. Schválené generálnym konventem v. 1907. Ára 30 fillér.

Blázy Lajos. Evangéliumi káté a konfirmáció és a katekizáció-tanítás melletti használalra. 6. kiadás. Ára kötve 60 fillér.

Geduly Lajos. Evangéliumi Káté. Népiskoláknak tankönyvül, konfirmandusoknak vezérkönyvül és ismétlősöknek kézikönyvül. Eng. az egyetemes gyűlés által 1899. Ára kötve **50** fillér.

Koren Pál. Konfirmációi könyv. 2. kiadás. Ára **30** fillér.

— — Konfirmacna kniha 2. wydanie. Ára **30** fillér.

— — Konfirmációi vezérfonál. Tankönyv, olvasó- és vezérkönyv. Ára kötve **1** kor.

Nagy István. Az Úr vacsorájához először készülők számára tanítás. Ára kötve **40** fillér.

Raffay Sándor. Evang. konfirmandusok kátéja. 3. kiadás. Ára kötve **40** fillér.

Ruttkay Sándor. Konfirmandusok könyve (Előkészület az Úrasztalához.) 10 kiadás. Ára **30** fillér.

— — Konfirmandenbüchlein. (Vorberereitung zum h. Abendmahl.) 2. kiadás. Ára **10** fillér.

Szeberényi János vezérfonala a konfirmálandók oktatásában. 6. kiadás. Ára kötve **60** fillér.

— — Wyucowanj konfirmandu. Ára kötve **60** fillér.

Szethlo András. Evangéliumi-keresztény vallásban a konfirmációi oktatás számára. 9 kiadás. Ára **48** fillér.

Tarts meg, amid van, hogy senki el ne vegye a te koronádat. Konfirmációi tankönyv az evang. ifjúság számára. Kiadta a soproni ev. lelkeszi kar. 4. kiadás. Ára kötve **60** fillér.

Turcsányi A. M. Konfirmandusok könyve. Ára kötve **60** fillér.

Kérjük az „Evang. Órálló“ igen tisztelt olvasóit, hogy szíveskedjének könyvszükségletük beszerzése végett minden alkalommal, bármily csekélységre legyen is szükségük, a Luther-társaság ev. könyvkereskedéséhez, Budapest, VIII, Szentkirályi-utca 51/a. fordulni.

Könyvkereskedésünk minden ízében evang. vallalat melynek gyarapodása érdekében áll minden hitsorsunknak.

Az egyházi irodalmon kívül szállítunk minden hazai és külföldi munkát és iskolai felszereléseket gyorsan és pontosan Megrendeléseket közvetlenül hozzánk kérünk, mert utazó ügyfőnököt nem tartunk.

Tisztelettel:

A Luther-társaság Ev. Könyvkereskedése.

A hegyaljai ág. hitv. ev. egyházmegyébe kebelezett tállyai egyházközség **rendes lelkeszi állására** kiírt pályázati hirdetés, a jelölt visszalépése folytán megújítatik.

Szolgálati nyelv: magyar.

Javadalmazás: lakás, melléképületekkel és kerttel. Kézpénzben: az anyaegyháztól évi 640 kor. s a monoki fiókegyháztól évi 80 kor. Ingatlanokban: 2 kat. hold és 646 négyszögöl szántóföld, 2 kat. hold és 311 négyszögöl rét, melyeknek haszonbérlete 180 kor., 1 hold 301 négyszögöl és külön 754 négyszögöl szőlőföld. Stóla. Offertórium. Kongrua 680 kor. 04 fill.

A kellően felszerelt kérvények az alólírt főspereshez 1910. évi február 20-ig küldendők.

Ózd és Miskolcz, 1910. Január 14.

Türöczy Pál
fősperes.

3-2

Radvány István
egyházm. felügyelő.

Nagyságos és nagytiszteletű lelkész, iskolaszéki elnök Úr!

A nem állami elemi iskolák kötelező tanszerbeli felszerelését, amely az állam segélyezésének feltételét képezi, az 1907. évi t.-cz. 15. §-a írja elő.

Ezen **kötelező tanszerek hiteles jegyzékét** készséggel megküldjük Nagyságodnak, ha ez iránt érdeklődni méltóztatik. Hajlandók vagyunk hosszabb időre terjedő hitelt is nyújtani s ha ez iránt felszólítást kapunk, szívesen közöljük szállítási feltételeinket.

Kiváló tisztelettel

Lampel R.

könyvkereskedése.

Wodianer F. és Fiai) Zrészvénytársaság
tanszer kezeletése,

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

10-2

Orgonaépítési műintézet

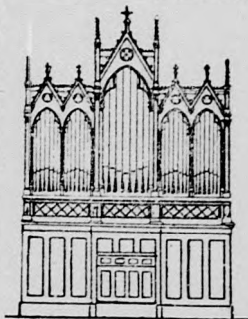
Rieger Ottó

Hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay utca 48.

Cs. és kir. udvari szállító, a Ferenc József rend lovagja. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kintetteve. —

Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csőrendszerű (pneumatikai) tartós, nemeshangu orgonákat szállít. 38 év óta 1600 orgonát — köztük a király orgonáját, amely mű 80 változatú és villanyerőre van berendezve — szállított. — Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

Pervezeteket és mintarajzokat
kivánatra díjmentesen küld